

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

G I M N A Z I J A

Predmet: PSIHOLOGIJA (pedagoško-psihološko izborno područje)

Sarajevo, august 2016. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta PSIHOLOGIJA

Članovi Komisije za srednju školu:

1. Doc. dr. Maida Koso-Drljević, Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu
2. Mirjana Jovanović-Halilović, dipl. psiholog, JU Srednja medicinska škola Sarajevo
3. Sandra Muratović, mr. sci psiholog, Druga gimnazija
4. Đema Voloder-Nadarević, dipl. psiholog, Prva bošnjačka gimnazija
5. Lejla Osmanagić, dipl. psiholog, Srednja škola metalških zanimanja, Srednja građevinsko-geodetska škola, Srednja mašinska tehnička škola
6. Lirija Kruša-Bjelošević, mr. sci. psiholog, Centar za slijepu i slabovidnu djecu i omladinu

Uvod

Psihologija je nauka koja se bavi proučavanjem psihičkih procesa i ponašanja. Da bi bili uspješni u bilo kojoj oblasti djelovanja, mladi se trebaju upoznati s osnovama psiholoških spoznaja jer time razvijaju razumijevanje za ljudsko ponašanje, te psihičke procese koji se nalaze u osnovi tog ponašanja. Također, uče kako da na funkcionalan i odgovoran način budu dio društva kojem pripadaju. Posebno je važno usmjeriti mlade, koji će se kasnije baviti edukacijom drugih ili pedagoško-psihološkom djelatnošću, u pravom smjeru i ponuditi im dodatne i korisne informacije iz psihologije. Radi toga su spoznaje koje se obrađuju programima iz Socijalne psihologije, Pedagoške psihologije, Psihologije ličnosti i Razvojne psihologije od ključne važnosti za profesionalni razvoj mladih, koji su odabrali ovo izborno područje. Pored profesionalne važnosti, lični rast i razvoj je neizostavan dio kvalitetne spoznaje što se ovim programima pokušalo postići.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM GIMNAZIJE PEDAGOŠKO-PSIHOLOŠKO IZBORNO PODRUČJE

Učenici ovog izbornog područja u II razredu pohađaju nastavu nastavnog predmeta Psihologija prema programu za III razred gimnazije.

PREDMET: PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA

Razred: III

Sedmično sati: 2

Godišnje sati: 70

CILJ: sticanje znanja iz oblasti učenja i svih psihičkih pojava koje su u vezi s učenjem, razvijanje interesa za korištenje psiholoških spoznaja u organizaciji racionalnog učenja, razumijevanje prirode i važnosti odgojnih utjecaja na formiranje ličnosti te uvođenje elementarnih vještina podučavanja i rada s djecom.

ZADACI NASTAVE PEDAGOŠKE PSIHOLOGIJE:

- omogućiti učenicima stjecanje sistematičnog znanja o svim psihološkim aspektima procesa učenja i podučavanja,
- upoznati učenika s psihičkim procesom učenja čovjeka putem različitih teorija,
- upoznavanje s vrstama učenja na primjerima iz svakodnevnog života,
- osposobiti učenike za razumijevanje psihičkih procesa pamćenja i zaboravljanja,
- stjecanje znanja o objektivnim i subjektivnim faktorima učenja,
- razvijanje svijesti o potrebi i mogućnostima racionalne organizacije učenja,
- izučavanje individualnih razlika i potreba, osposobljavanje učenika za njihovo prepoznavanje.

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

Naziv programskih cjelina	Broj sati
1. Pedagoška psihologija kao psihološka disciplina	4 (3+1)
2. Učenje, priroda procesa učenja, teorije učenja	6 (4+2)
3. Osnovni i složeni oblici učenja i praktična primjena	8 (4+2+2)
4. Pamćenje i zaboravljanje	4 (2+1+1)
5. Transfer učenja	4 (2+1+1)

6. Faktori koji determinišu uspješno učenje	3 (1+1+1)
7. Individualne i grupne razlike vezane za proces učenja	8 (5+2+1)
8. Motivacija za učenje	7 (4+2+1)
9. Kako efikasno učiti	8 (4+2+2)
10. Oblici i metode podučavanja	9 (4+2+2)
11. Socijalna interakcija u školi	4 (2+1+1)
12. Navike, vještine, znanja	3 (1+1+1)
13. Psihološki aspekti ispitivanja i ocjenjivanja znanja	3 (1+1+1)
UKUPNO:	70

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1. PEDAGOŠKA PSIHOLOGIJA KAO PSIHOLOŠKA DISCIPLINA 4 (3+1)

Historijski pogledi na pedagošku psihologiju
 Predmet proučavanja, metode i tehnike istraživanja
 Podučavanje, učenje i pedagoška psihologija

2. UČENJE – PRIRODA PROCESA UČENJA, TEORIJE UČENJA 6 (4+2)

Definicija i značaj učenja
 Različiti teorijski pristupi
 Mehanizmi učenja

3. OSNOVNI I SLOŽENI OBLICI UČENJA I PRAKTIČNA PRIMJENA 8 (4+2+2)

Klasično uslovljavanje
 Instrumentalno-operantno uslovljavanje
 Oblici učenja značajni za socijalni razvoj ličnosti (učenje po modelu)
 Učenje uviđanjem
 Vježbe: učenje i kognitivna obrada informacija

4. PAMĆENJE I ZABORAVLJANJE 4 (2+1+1)

Proces pamćenja – faktori smetnje
 Proces zaboravljanja
 Vježba: Smislenost materijala i pamćenje

5. TRANSFER UČENJA 4 (2+1+1)

Teorije transfera
 Metode ispitivanja transfera
 Vrste transfera

Vježba: Preventivne aktivnosti protiv negativnog transfera u školskom učenju

6. FAKTORI KOJI DETERMINIŠU USPJEŠNO UČENJE **3 (1+1+1)**

Naslijeđe (predispozicije)

Sredina (porodica, škola, vršnjaci)

Koncentracija pažnje, aktivnost ličnosti (samoaktivitet)

Vježba: Utjecaj vanjskih faktora; buka, muzika, razgovor, visoke temperature, mjesto sjedenja i sl. na efekte učenja

7. INDIVIDUALNE I GRUPNE RAZLIKE VEZANE ZA PROCES UČENJA **8 (5+2+1)**

Učenje i intelektualni razvoj

Individualne i grupne razlike, priroda kognitivnih sposobnosti i školski uspjeh

Daroviti učenici, talentovani i nadareni učenici

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama i psihofizičkim smetnjama u razvoju

Vježba: Koji tip učenja ti odgovara;

8. MOTIVACIJA ZA UČENJE **7 (4+2+1)**

Značaj motivacije u učenju i nastavi

Teorije uslovljavanja (vanjska motivacija)

Maslow, intrinzična motivacija

Biheviorističke teorije (motivacija u programiranoj nastavi)

Vježba: Motivacija i aktivnost u učenju

9. KAKO EFIKASNO UČITI **8 (4+2+2)**

Pojave i faktori od kojih zavisi efikasno učenje

Racionalna organizacija učenja

Mnemotehnike

Načini učenja

Vježbe: Različiti mnemotehnički postupci; Racionalna organizacija učenja

10. OBLICI I METODE PODUČAVANJA **8 (4+2+2)**

Osnove uspješnog podučavanja

Upotreba potkrepljenja u podučavanju

Direktno i indirektno podučavanje

Sintetizirajuće podučavanje

Vježbe: Kooperativno učenje

11. SOCIJALNA INTERAKCIJA U ŠKOLI **4 (2+1+1)**

Uloga nastavnika i učenika u podučavanju

Psihosocijalni odnosi i klima u razredu

Vježba: Faktori koji utječu na ponašanje mladih u nastavnom procesu

11. NAVIKE, VJEŠTINE, ZNANJA **3 (1+1+1)**

Navike, vještine, znanja

12. PSIHOLOŠKI ASPEKTI ISPITIVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA 3 (1+1+1)

Mjerenje i evaluacija

Vježba: Tipovi zadataka u testovima znanja

ISHODI:

- Razumijevanje i razlikovanje pristupa pedagoške psihologije i popularne psihologije.
- Razumijevanje metodologije psihološkog istraživanja, kao naučnog načina provjere i razvoja psiholoških spoznaja.
- Razumijevanje pojma pedagoške psihologije.
- Usvajanje osnovnih znanja, te razumijevanje procesa učenja, pamćenja, motivacije za učenje i socijalne interakcije u školi.
- Razumijevanje praktične primjene teorijskih znanja pedagoške psihologije.
- Razvijanje sposobnosti kritičkog evaluiranja istraživanja i / ili teorija u pedagoškoj psihologiji.
- Vještine efikasnog učenja.
- Vještine podučavanja i rada sa djecom.
- Prepoznavanje razlika među ljudima.
- Razvijanje viših oblika mišljenja putem vježbi.
- Razvijanje svijesti o mogućnostima racionalne organizacije učenja.
- Razumijevanje i razvijanje identiteta učiteljske profesije.

UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

Realizacija programa zasniva se na umješnosti predavača da vođenjem putem posmatranja, vježbanja i uvažavanja / usvajanja, učenika uvede u osnove pedagoške psihologije. Omjer sati planiranih za obradu i sati drugih oblika rada, od ponavljanja i sistematizacije do vježbi, omogućava usvajanje i primjenu nastavnih sadržaja. U realizaciji i relaciji sa sadržajima drugih nastavnih predmeta realizator će sam procijeniti i staviti naglasak na pojedine sadržaje, čime će se olakšati međusobno povezivanje i dopunjavanje unutar nastavnog procesa. Učenici će kroz obavezne vježbe praktično ovladati pojedinim programskim sadržajima.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- odsjek pedagogija i psihologija
 - a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije,
 - b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije;
- odsjek psihologija
 - a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,
 - b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

PREDMET: PSIHLOGIJA LIČNOSTI

Razred: III

Sedmično sati: 2

Godišnje sati: 70

CILJ: Sticanje znanja o različitim pristupima u tumačenju ličnosti, razumijevanje i integriranje različitih teorija ličnosti.

ZADACI NASTAVE PSIHLOGIJE LIČNOSTI:

- Poticanje otvorenosti za različite ideje i pristupe u shvatanju psihologije ličnosti
- Razvoj kritičkog mišljenja i pristupa u shvatanju čovjekove ličnosti
- Sticanje spoznaje o različitim teorijskim pristupima
- Osposobiti učenike za analiziranje i sintetiziranje ideja i pojmova iz različitih teorija, aktivno razmišljanje i rasprava o njima
- Autonomno i kritičko vrednovanje vjerodostojnosti ideja, teorija i pristupa u području psihologije ličnosti

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

Naziv programskih cjelina	Broj sati
1. Uvod u psihologiju ličnosti	7 (5+2)
2. Obilježja teorija ličnosti	27 (15+7+5)
3. Mjerenje u psihologiji ličnosti	10 (6+2+2)
4. Odnos psihologije ličnosti s drugim naučnim disciplinama	26 (13+7+6)
UKUPNO:	70

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1. UVOD U PSIHLOGIJU LIČNOSTI

7 (5+2)

Predmet proučavanja psihologije ličnosti
Određenje pojma ličnosti
Tri nivoa analize ličnosti
Teorije ličnosti
Savremena istraživanja u području ličnosti
Šest domena znanja o ljudskoj prirodi

2. OBILJEŽJA TEORIJA LIČNOSTI

27 (15+7+5)

Uvod u teorije ličnosti; Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti
Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti
Uspoređivanje koncepata koje koriste različite teorije
Kako vrednovati različite teorije ličnosti
Strukturalne i procesne teorije ličnosti
Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti
Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti; Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup;
Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti
Moguća aplikacija pojedinih teorija
Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih
Vježbe: analize sličnosti i razlike teorijskim pristupima ličnosti – Panel diskusije

3. MJERENJE U PSIHOLOGIJI LIČNOSTI

10 (6+2+2)

Mjerenje, psihometrijsko mjerenje
Mjerenje crta ličnosti, mjerenje sposobnosti
Izvori podataka u psihologiji ličnosti
Istraživanja u psihologiji ličnosti
Mjerenje unutar različitih teorijskih pristupa
Osobine ličnosti i predviđanje ponašanja
Procjenjivanje petofaktorskog modela ličnosti
Procjenjivanje u okviru Eycenkove i Cattellove teorije ličnosti
Vježba: Aritmetička sredina i značajnost razlike; Baždarenje rezultata

4. ODNOS PSIHOLOGIJE LIČNOSTI S DRUGIM NAUČNIM DISCIPLINAMA

26 (13+7+6)

LIČNOST I SOCIJALNA INTERAKCIJA

Poželjne karakteristike ličnosti kod bračnog partnera

Psihologija ličnosti potrošača

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I PSIHOLOGIJA

Poremećaji ličnosti; Disocijativni poremećaji

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I FORENZIČKA PSIHOLOGIJA

Forenzički značaj razumijevanja ličnosti

Psihološke karakteristike počinitelja kaznenih djela

Antisocijalne karakteristike ličnosti: biološki, socijalni i interakcijski faktori u formiranju antisocijalnih ličnosti

Forenzičko-psihološki aspekti maloljetne delinkvencije

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I POLITIČKA PSIHOLOGIJA

Ličnost i politika

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I KOMPARATIVNA PSIHOLOGIJA I ETIOLOGIJA

Međukulturalne i rasne razlike u inteligenciji i ličnosti

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I PSIHOLOGIJA MUZIKE

Razlike u karakteristikama ličnosti kod muzičara

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I PSIHOLOGIJA SPORTA

Karakteristike ličnosti tipičnog sportiste, utjecaj sportske aktivnosti na razvoj i promjene osobina ličnosti

PSIHOLOGIJA LIČNOSTI I RELIGIJA

Religija sa stajališta psihologije ličnosti: religija i psihologija; religija i individua; psihologija ličnosti, religija i objektivna stvarnost;

Vježbe: panel diskusije; analiza sadržaja relevantne literature; Predočavanje različitih poremećaja ličnosti putem filma

ISHODI:

- Razumijevanje pojma ličnosti i njeno mjerenje.
- Usvajanje osnovnih znanja i analiza metoda i tehnika ispitivanja ličnosti.
- Upoređivanje različitih teorijskih pristupa u objašnjavanju ličnosti.
- Razumijevanje multidisciplinarnog pristupa u psihologiji ličnosti.
- Razvijanje sposobnost kritičkog mišljenja putem upoređivanje različitih teorija ličnosti.
- Razvijanje sposobnost analiziranja i kritičkog evaluiranja relevantnosti zaključaka izvedenih tokom psiholoških istraživanja.
- Razvijanje sposobnosti uočavanja bioloških, situacionih, okolinskih, te ličnih faktora u interpretaciji ličnosti.
- Prepoznavanje razlika među ljudima i učenje poštenju i toleranciji.
- Razvijanje viših oblika mišljenja putem predviđenih vježbi.
- Usvajanje etičkih principa u psihologiji ličnosti.
- Razumijevanje i razvijanje identiteta učiteljske profesije.

UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

Realizacija programa zasniva se na umješnosti predavača da vođenjem putem posmatranja, vježbanja i uvažavanja / usvajanja, učenika uvede u osnove psihologije ličnosti. Omjer sati planiranih za obradu i sati drugih oblika rada, od ponavljanja i sistematizacije do vježbi, omogućava usvajanje i primjenu nastavnih sadržaja. U realizaciji i relaciji sa sadržajima drugih nastavnih predmeta, realizator će sam procijeniti i staviti naglasak na pojedine sadržaje, čime će se olakšati međusobno povezivanje i dopunjavanje unutar nastavnog procesa. Učenici će kroz obavezne vježbe praktično ovladati pojedinim programskim sadržajima.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- odsjek pedagogija i psihologija
 - a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije,
 - b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije;
- odsjek psihologija

a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,

b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

PREDMET: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Razred: III

Sedmično sati: 2

Godišnje sati: 70

CILJ: Upoznavanje učenika s osnovnim naučnim objašnjenjem razvoja djece i adolescenata, potrebnim za prepoznavanje psihičkih pojava kod sebe i drugih, i razvijanje sposobnosti analiziranja ponašanja djece i adolescenata.

ZADACI NASTAVE RAZVOJNE PSIHOLOGIJE:

- Osposobljavanje učenika za analiziranje ponašanja djece i adolescenata.
- Omogućavanje sistematskog stjecanja naučnih znanja o psihičkom razvoju čovjeka.
- Stjecanje znanja o naučnim metodama, načinima proučavanja djece i prilaženja djeci.
- Upoznavanje sa širim znanjima o faktorima koji utječu na psihofizički razvoj личности.
- Osposobljavanje učenika za adekvatno reagovanje u pojedinim situacijama.
- Osposobljavanje učenika da se u traumatskim situacijama bolje suočavaju i snalaze.

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

Naziv programskih cjelina	Broj sati
1. Uvod u razvojnu psihologiju	10 (6+3+1)
2. Proučavanje djece – teorije razvoja	10 (7+2+1)
3. Biološke osnove razvoja – fizički razvoj	10 (6+2+2)
4. Kognitivni razvoj	8 (4+2+2)
5. Socio-emocionalni razvoj	10 (5+3+2)
6. Moralni razvoj	10 (5+3+2)
7. Psihoseksualni razvoj	6 (3+2+1)
8. Nepoželjni oblici ponašanja – poremećaji ponašanja	6 (3+1+2)
UKUPNO	70

PROGRAMSKI SADRŽAJI

- 1. UVOD U RAZVOJNU PSIHLOGIJU** **10 (6+3+1)**
- Historijski pregled
 - Razvojna psihologija kao nauka
 - Pioniri dječije psihologije
 - Naučni period u razvoju
 - Naučne metode i tehnike
 - Aspekti razvoja
 - Vježba: Biografije poznatih razvojnih psihologa
- 2. PROUČAVANJE DJECE – TEORIJE RAZVOJA** **10 (7+2+1)**
- Razvojne teorije – Freud, Erikson, Bandura, Piaget, Vigotski, Kohlberg, Bronfenbrenner.
 - Usporedba razvojnih teorija
 - Vježba: Sličnosti i razlike u pojedinim teorijama razvoja
- 3. BIOLOŠKE OSNOVE RAZVOJA – FIZIČKI RAZVOJ** **10 (6+2+2)**
- Biologija oplodnje, geni, kromozomi i DNA
 - Naslijeđe i okolina
 - Prenatalni period
 - Doba novorođenčeta
 - Doba dojenčeta
 - Kako se ispituje zdravlje novorođenčeta
 - Vježbe: Psihomotoričke i druge sposobnosti novorođenčeta – pristupi mjerenju;
 - Metodologija istraživanja razvoja djeteta
- 4. KOGNITIVNI RAZVOJ** **8 (4+2+2)**
- Dječiji svijet doživljavanja
 - Predodžba dubine
 - Jezički razvoj “riječ postaje jezik”
 - Razvoj pamćenja
 - Razvoj mišljenja
 - Formalno-operaciono razmišljanje
 - Inteligencija – razvoj i mjerenje
 - Vježbe: Pristup praćenju razvoja kognitivnih sposobnosti
- 5. SOCIO-EMOCIONALNI RAZVOJ** **10 (5+3+2)**
- Razvoj emocija

Odvajanje djece i strah od nepoznatih osoba
Faktori značajni za odnose braće i sestara
Samosvijest – poimanje sebe
Igra u funkciji socijalnog razvoja
Interakcija u funkciji uspostavljanja odnosa roditelja i djece
Vježbe: Skale socijalno-emocionalnog razvoja – indikatori socioemocionalnog razvoja

6. MORALNI RAZVOJ

10 (5+3+2)

Teorijske pretpostavke moralnog razvoja
Komponente moralnog razvoja ličnosti
Socijalni faktori moralnog razvoja – porodica, škola, vršnjaci
Djeca bez drugova
Djeca razvedenih roditelja – identitet
Vježbe: Panel – diskusija / rasprave na temu moralnog razvoja

7. PSIHOSEKSUALNI RAZVOJ

6 (3+2+1)

Biološki i socijalni utjecaj na razvoj spolnih uloga
Faze razvoja spolnih uloga
Razumijevanje spolnih uloga i stereotipa
Seksualnost
Teškoće u doba adolescencije
Vježba: Panel diskusija na temu psihosocijalnog razvoja

8. NEPOŽELJNI OBLICI PONAŠANJA – POREMEĆAJI PONAŠANJA 6 (3+1+2)

Biološke i psihološke pretpostavke neprilagođenih oblika ponašanja koja ukazuju na poremećaj određenog oblika ponašanja
Tinejdžerski konflikti
Savjetovaništa za mlade
Novi svjetovi – novi problemi
Vježbe: analiza uzroka nepoželjnih oblika ponašanja i određenih oblika poremećaja ponašanja uz opise primjera; tipični poremećaji u djetinjstvu i adolescenciji

ISHODI:

- Usvajanje osnovnih znanja o psiholozima značajnim za razvojnu psihologiju.
- Razmijevanje i upoređivanje razvojnih teorija.
- Razumijevanje biološkog, kognitivnog, socioemocionalnog, moralnog, te psihoseksualnog razvoja.
- Razvijanje sposobnosti kritičkog evaluiranja istraživanja i / ili teorija u sklopu razvojne psihologije.

- Razvijanje vještina analiziranja interpretacije ljudskog ponašanja kroz različite razvojne periode.
- Prepoznavanje razlika među ljudima i učenje poštenju i toleranciji.
- Razvijanje viših oblike mišljenja kroz predviđene vježbe.
- Usvajanje etičkih principa kroz razvojnu psihologiju.
- Analiziranje uzroka nepoželjnih oblika ponašanja i određenih oblika poremećaja ponašanja uz opise primjera.
- Vještine analiziranja i interpretacije ljudskog ponašanja (npr. laganje, submisivnost...).
- Vještine uočavanja bioloških, situacionih, okolinskih i ličnih faktora u interpretaciji ponašanja čovjeka.

UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

Realizacija programa zasniva se na umješnosti predavača da vođenjem putem posmatranja, vježbanja i uvažavanja / usvajanja, učenika uvede u osnove razvojne psihologije. Omjer sati planiranih za obradu i sati drugih oblika rada, od ponavljanja i sistematizacije do vježbi, omogućava usvajanje i primjenu nastavnih sadržaja. U realizaciji i relaciji sa sadržajima drugih nastavnih predmeta realizator će sam procijeniti i staviti naglasak na pojedine sadržaje, čime će se olakšati međusobno povezivanje i dopunjavanje unutar nastavnog procesa. Učenici će kroz obavezne vježbe praktično ovladati pojedinim programskim sadržajima.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- odsjek pedagogija i psihologija
 - a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije,
 - b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije;
- odsjek psihologija
 - a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,
 - b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

PREDMET: SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Razred: IV

Sedmično sati: 2

Godišnje sati: 60

CILJ: Određivanje područja socijalne psihologije te upoznavanje učenika sa sadržajima socijalne psihologije s naglaskom na demokratizaciji i humanizaciji ljudskih odnosa.

ZADACI NASTAVE SOCIJALNE PSIHOLOGIJE:

- Upoznati učenike s predmetom, historijom i istraživanjima u socijalnoj psihologiji.
- Usvajanje znanja o utjecaju okoline na formiranje ličnosti; usvajanje znanja o socijalizaciji ličnosti kao i o interaktivnom djelovanju socijalne sredine i ličnosti.
- Sticanje znanja o stavovima, njihovom oblikovanju, utjecaju na ponašanje, njihovom mijenjanju i o spoznajnom i kulturalnom aspektu stavova.
- Spoznavanje karakteristika i dinamizama grupnog djelovanja putem teorijskih i praktičnih sadržaja vezanih za pojedinca i grupu.
- Osposobiti učenike za razumijevanje sistema komunikacije, socijalno-psihološkog aspekta propagande, kriminaliteta, pravnog sistema, politike i rada.
- Građenje demokratskog, humanističkog i tolerantnog odnosa i razumijevanja.

PREGLED PROGRAMSKIH CJELINA

Naziv programskih cjelina	Broj sati
1. Uvod	4 (3+1)
2. Socijalizacija ličnosti	14 (8+3+3)
3. Stavovi	15 (8+3+4)
4. Psihologija grupe	15 (9+4+2)
5. Komunikacija u grupi	5 (3+1+1)
6. Rukovođenje i odlučivanje	3 (2+1)
7. Psihologija propagande i menadžmenta	4 (2+1+1)
UKUPNO	60

PROGRAMSKI SADRŽAJI

- 1. UVOD** **4 (3+1)**
- Historijski osvrt na razvoj socijalne psihologije
Predmet i područja istraživanja u socijalnoj psihologiji
Metode i tehnike istraživanja u socijalnoj psihologiji
- 2. SOCIJALIZACIJA LIČNOSTI** **14 (8+3+3)**
- Pojam i značaj socijalizacije u razvoju ličnosti
Izvori socijalizacije
Agensi socijalizacije
Oblici socijalnog učenja i njihov značaj u procesu socijalizacije
Utjecaj socijalnih faktora na opažanje, učenje i pamćenje
Utjecaj socijalnih faktora na mišljenje i formiranje sistema vrijednosti
Utjecaj socijalnih faktora na motive i ponašanje pojedinca
Vježbe: Kako biramo uzore; Asertivno ponašanje; Socijalni identitet, po izboru
- 3. STAVOVI** **15 (8+3+4)**
- Pojam stava, njegova složenost i uloga u ponašanju pojedinca
Način formiranja i mijenjanja socijalnih stavova
Uzroci nastanka predrasuda i stereotipa
Utjecaj predrasuda i stereotipa na ponašanje pojedinca
Vrijednosti, moralne vrijednosti
Vježbe: Mjerenje stavova; Predrasude i stereotipi; Predrasude i diskriminacija; Panel rasprava o pravu i moralnom ponašanju; Vrijednosti
- 4. PSIHOLOGIJA GRUPE** **15 (9+4+2)**
- Vrste grupa i njihove karakteristike
Strukturirane grupe
Male grupe
Organizacija kao grupa
Uslovi nastanka i razvoja grupe
Uslovi održavanja i funkcionisanja grupe
Grupni odnosi
Položaji pojedinca i uloge u grupi
Moć i tipovi moći
Socijalna klima
Grupne norme
Koperativno i kompetitivno pnašanje u grupi
Konflikti u grupi
Psihologija mase
Vježbe: Kohezija u odjeljenju; Rješavanje konflikata; Panel diskusija: navijačke grupe i neprimjereno ponašanje

5. KOMUNIKACIJA U GRUPI

5 (3+1+1)

Funkcija komunikacije u grupi
Verbalna i neverbalna komunikacija
Komunikacijske veze i sredstva
Teorija informacija i poruka
Vježba: po izboru

6. RUKOVOĐENJE I ODLUČIVANJE

3 (2+1)

Psihosocijalne osobine vođe
Stilovi rukovođenja grupom
Proces donošenja odluka u grupi
Odnos vođe i sljedbenika

7. PSIHOLOGIJA PROPAGANDE I MENADŽMENTA

4 (2+1+1)

Marketing i propaganda
Propagandna poruka
Karakteristike primaoca propagandne poruke
Glasine
Vježba: Glasine

ISHODI:

- Razumjevanje pojma socijalne psihologije i usvajanje osnovnih znanja o istraživanjima u socijalnoj psihologiji.
- Usvajanje osnovnih informacija i razumjevanje stavova, njihovog formiranja, promjene i uticaja na ponašanje čovjeka.
- Analiziranje procesa formiranja stereotipa i predrasuda.
- Razumjevanje pojma socijalne grupe.
- Razumjevanje psihologije propagande i menadžmenta.
- Razvijanje sposobnosti kritičkog evaluiranja istraživanja i / ili teorija socijalne psihologije.
- Razvijanje vještina analiziranja i interpretiranja ponašanja u međuljudskim odnosima.
- Razvijanje sposobnosti iznošenja argumenata u grupnoj diskusiji.
- Prepoznavanje razlika među ljudima u odnosu na socijalni i kulturalni kontekst i razvoj tolerancije i poštovanja.
- Razvijanje viših oblika mišljenja putem situacionih vježbi.

UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA:

Realizacija programa zasniva se na umješnosti predavača da vođenjem putem posmatranja, vježbanja i uvažavanja / usvajanja, učenika uvede u osnove socijalne psihologije. Omjer sati planiranih za obradu i sati drugih oblika rada, od ponavljanja i sistematizacije do vježbi, omogućava usvajanje i primjenu nastavnih sadržaja. U realizaciji i relaciji sa sadržajima drugih nastavnih predmeta realizator će sam procijeniti i staviti naglasak na pojedine sadržaje, čime će se olakšati međusobno povezivanje i dopunjavanje unutar

nastavnog procesa. Učenici će kroz obavezne vježbe praktično ovladati pojedinim programskim sadržajima.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- odsjek pedagogija i psihologija

a) VII stepen profesor pedagogije i psihologije,

b) II ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa – magistar pedagogije i psihologije;

- odsjek psihologija

a) VII stepen diplomirani psiholog i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,

b) II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa – magistar psihologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.